

สืบสานประวัติศาสตร์ฮากกาผู้ยิ่งใหญ่ (ทรหดและทรนง)

คำแปลโดย แก้วชาย ธรรมมาชัย
ชื่อในเว็บฯ อาทิง (ไข่เยี่ยมชยุ่ง)

เกริ่นนำ

การรู้ประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องใหญ่ของการรู้-การดำรงชีวิต ในความรุ่งเรือง และล่มสลาย เป็นวิถีทางไปสู่ความยืนยงหรือสูญหาย เป็นเรื่องพึงรู้ อย่าประมาทว่า ไม่สำคัญเด็ดขาด! เพราะยิ่งก้าวสูงอยู่ในสังคม ท่านจะยังมีชีวิตอยู่ในประวัติศาสตร์ สิ่งดี-ไม่ดีที่ท่านกระทำ ประวัติศาสตร์ได้จารึกไว้ แม้ตัวท่านดับสูญไปจากโลกนานแล้ว แต่ชื่อเสียงและการกระทำของท่าน ไม่เคยตายไปจากประวัติศาสตร์

การที่จีนดำรงความยิ่งใหญ่มาตลอดหลายพันปี เพราะคนจีนเป็นนักประวัติศาสตร์แทบทุกคน เรียนรู้ตั้งแต่ประวัติของคนในตระกูล จนถึงระดับประเทศ และระดับโลก ประวัติศาสตร์ มีการจดบันทึกต่อเนื่องจริงจัง และไม่มีอำนาจใดมาบิดเบือนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทุกช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ได้ เคยมีฮ่องเต้หลายพระองค์ ต้องการบิดเบือนประวัติศาสตร์ ถึงขนาดประหารอาลักษณ์ที่ขัดขึ้นไปหลายคน แต่ไม่เป็นผลให้คนกลัวตาย! จนฮ่องเต้ยอมรับรู้ในสัจธรรมว่า การที่อาลักษณ์ยอมตาย มากกว่ายอมบันทึกบิดเบือนตามรับสั่ง เพราะเขารู้ดีว่า การเขียนบิดเบือนมดเท็จเพียงคนเดียว เขาจะกลายเป็นแกะดำ ถูกประวัติศาสตร์ประนามไปชั่วกาลนาน เพราะแท้จริงประวัติศาสตร์มิได้มีเพียงอาลักษณ์เท่านั้นที่จดบันทึก พวกขุนนาง ข้าราชการ ทหาร พลเรือน ต่างก็มีการจดบันทึกเช่นกัน และตลอดหลายพันปี ก็มีการตรวจสอบเทียบทวนกันตลอดเวลา

จึงเป็นเรื่องที่เชื่อถือได้ว่า สิ่งที่บันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ของจีน เป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริง หากเป็นเรื่องเหลวไหลไม่จริง จะถูกคัดทิ้งไม่เป็นประวัติศาสตร์ หรือแม้ถูกประนามว่าบิดเบือน เรื่องที่หายไปของบรรพชนชาวฮากกา นอกจากเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ที่ทางการบันทึกไว้แล้ว ยังมีบทเพลง บทกวีต่างๆของชาวฮากกาตลอดถึง

ประเพณี-วัฒนธรรม ภาษา สอดคล้องกับการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ว่า “ ฮากกา “ มีประวัติศาสตร์ตั้งที่จะกล่าวถึงนี้จริงว่า...

ฮากกามาจากไหน บรรพชนของชาวฮากกาเดิมอยู่ที่จิงหยวน ได้อพยพจากจิงหยวนลงมาทางใต้ ซึ่งถือเป็นชาวฮั่นสาขาหนึ่งของจีนที่ลงมาอยู่ตอนใต้ของประเทศจีน

วัฒนธรรมส่วนหนึ่งของชาวฮากกา ยังคงรักษารูปแบบเดิมของชาวจิงหยวน (ดินแดนภาคกลางของจีน) ที่ยังคงสืบสานตลอดมาไม่ขาดสาย จนถือเป็นหลักฐานยืนยันความเป็นชาวฮั่นแต่เดิมได้ ในส่วนอีกด้านหนึ่ง ชาวฮากกาได้ผสมผสานรับเอาวัฒนธรรมที่สำคัญของคนพื้นเมืองทางตอนใต้ไว้ด้วย

ชาวฮากกาเน้นรูปแบบความเป็นสุภาพชนนักสู้ ในการอบรมสั่งสอนลูกหลาน ทั้งมุ่งเน้นให้ศึกษาฝึกฝน สร้างสรรค์แต่สิ่งดีงาม ตามอย่างบรรพชนที่ได้ทำไว้เป็นตัวอย่าง มีคนกล่าวว่า “ที่ใดมีตะวันขึ้น ที่นั่นมีชาวจีน ที่ใดมีชาวจีน ที่นั่นมีฮากหงิ่ง” และมีอีกคำ “ที่ใดมีแสงตะวัน ณ ที่นั่นก็มีฮากหงิ่ง” ที่ใดมีผืนแผ่นดิน ฮากหงิ่งจะไปอยู่ที่นั่นร่วมกับคนแผ่นดินนั้น ยอมลำบากในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า เพื่ออนุชนคนรุ่นหลัง”

นับจากชาวฮากกาเดินทางไปทุกแห่งใต้หล้า เหมือนนักเดินทางรอบโลก และได้ประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจ-การค้าในประเทศต่างๆ จึงเป็นเหตุให้ถูกเรียกว่า.. “ยิวแห่งตะวันออก” (คุณวิชาญ ศิริกาญจนโรจน์ สมาชิกเว็บไซต์ได้แสดงความคิดเห็นว่า ยิวแห่งตะวันออก มีความหมายโดยทั่วไป 2 ความหมาย ได้แก่ พวกคนเร่ร่อนและกลุ่มคนที่ยังคงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ตนเองไว้ได้) ทั้งที่ชาวฮากกาเป็นฮั่นที่อพยพลงมาทางใต้

เมื่อพูดถึงฮากกาหงิ่ง ผู้คนมักตั้งคำถามขึ้นทันทีว่า “อะไรคือฮากกา?” คำว่า “ฮากกา” ประโยคนี้! เป็นทั้งภาษาฮากกาและภาษาฮั่น ที่ภาษากวางตุ้งอ่านออกเสียงว่า “Hakka” ซึ่งหมายถึงอาศัยตึกกะ (ผู้มาเยือน) บ้างก็ว่า “ฮักฮู่” อย่างจงใจตามสารานุกรมจีนเล่มที่ชื่อว่า “ฉือไห่” ได้อธิบายไว้ดังนี้..

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 4 (ปลายราชวงศ์จิ้น) ชาวฮั่นส่วนที่อาศัยใช้ชีวิตอยู่ตามลุ่มแม่น้ำฮวงเหอ ต้องเดินทางอพยพข้ามแม่น้ำลงใต้ เพื่อหลบหนีภัยสงครามที่เกิดขึ้นแล้วในปลายศตวรรษที่ 9 (ปลายราชวงศ์ถัง) กับต้นศตวรรษที่ 13 (ปลายวงศ์ซ่งใต้) ได้มีชาวฮั่นกลุ่มใหญ่อพยพลงใต้ มาที่ “เยว่” (กวางตุ้ง) “หมิ่น” (ฝูเจี้ยน) “กั้น” (เจียงซี) “ชว่น” (เสฉวน) และ เซียง (หูหนาน) เลยไปเกาะใต้หวันก็ไม่่น้อย ที่ออกโพ้นทะเลก็มากเช่นกัน

ชาวฮากกาได้เข้าผสมกลมกลืนอยู่กับคนในท้องถิ่นต่างๆ แต่ก็ยังเรียกตนเองที่อพยพมาอยู่ต่างแดนว่า “ฮากกาหิง” จึงเห็นได้ว่า บรรพชนของชาวฮากกาอยู่ที่จงหยวน (中原) แล้วอพยพลงมาทางใต้ ซึ่งยังถือว่า ฮากกาเป็นชาวฮั่นสาขาหนึ่งของจีนที่อพยพลงมาทางใต้ จุดที่ชาวฮากกาลงมาอยู่รวมตัวกันมาก คือ กั้นหนาน (ทางตอนใต้ของมณฑลเจียงซี) หมิ่นซี (ด้านตะวันตกของมณฑลฝูเจี้ยน) เยว่ตง (ด้านตะวันออกของมณฑลกวางตุ้ง) ในบริเวณ 29 อำเภอนี้ ถือเป็น “ถิ่นที่อยู่ของฮากกาแท้”

ช่วงปลายราชวงศ์ซ่งใต้ อำเภอหนึ่งชื่อว่า ถือเป็นจุดศูนย์รวมของชาวฮากกาที่อพยพลงใต้ ครั้นมาถึงปลายราชวงศ์หมิงต้นราชวงศ์ชิง พื้นที่ที่เรียกว่า “เขตเจียอิงโจว” (ปัจจุบันคือเมืองเหมยโจว) เป็นจุดศูนย์รวมของชาวฮากกา การอพยพเคลื่อนย้ายของชาวฮากกาลงมาตอนใต้ของจีน ได้ค่อยๆเพิ่มพูนขยายตัวเป็นกลุ่มชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชนที่เรียกว่า.. ฮากกา และถือเป็นชาวฮั่นที่มีความสำคัญ 1 ใน 8 ของชาวฮั่นทั้งระบบ การตรวจสอบจากประวัติศาสตร์ที่บันทึกไว้ บรรพชนของชาวฮากกามีรูปแบบการอพยพลงใต้ 6 ครั้งใหญ่ๆ

ครั้งที่ 1. ฮากกาที่เดินทางลงใต้ เป็นยุคฉินซีฮ่องเต้ อยู่ในช่วง 212 ปีก่อนคริสตศักราช ฉินซีฮ่องเต้ ได้รวบรวมแผ่นดินจีนให้เป็นหนึ่งเดียว การเมืองขณะนั้นต้องใช้การทหารเป็นสำคัญ จึงได้ส่งกองทัพหกแสนนายของทหารฉิน ยกทัพลงใต้ โจมตีชนไปยเยว่ (หนานเจิ้งไปยเยว่ 南征百越) กระจาย-คลุมพื้นที่ฝูเจี้ยน กว่างตง กว่างซี จนถึงเจียงหลิง (เกียดหย่องชั้น อยู่ห่างอำเภอเกียดหย่องไปทางทิศเหนือ 150 ลี้) จรดอำเภอชิงหนิง (ฮินหน่น) ใต้ 2 อำเภอ ช่วงเวลา 214 ปีก่อนคริสตศักราช ฉินซีฮ่องเต้ ส่งกำลัง กองทัพเพิ่มอีกห้าแสน ประวัติศาสตร์จีนเรียกว่า การยกทัพลงใต้เพื่อรักษาการณ์

อู่หลิ่ง (หนานซู่อู่หลิ่ง 南戌五岭) (ปัจจุบันคือกวางตุ้งและกวางซี) กำลังพลที่ยกมาเหล่านี้ ต้องประจำการอยู่ถาวรในสองพื้นที่ดังกล่าวและบริเวณใกล้เคียง จวบจนราชวงศ์ฉินล่มสลาย ทหารฉินที่ถูกส่งมา ล้วนตกค้างอยู่ในพื้นที่ประจำการ จึงกลายเป็นฮากกิงนกลุ่มแรกไป

ครั้งที่ 2. ฮากกาอพยพลงใต้ในยุคจิ้นตะวันออก เพราะกองทัพคนเถื่อนทั้งห้า (อู่หู่) บุกรุกจูกู๋รานจิ้น เพื่อหลบหนีภัยสงครามขณะนั้น ชาวจวงหยวนกลุ่มหนึ่ง ได้ชักชวนกันอพยพลงมาที่ปลายแดนผู้เจี้ยน กวางตุ้ง กวางซี นอกจากนี้ยังมีชาวจวงหยวนอีกประมาณเก้าแสนหกหมื่น ที่อยู่สองฝั่งลุ่มแม่น้ำฉางเจียงบริเวณตอนกลาง ก็อพยพลงใต้ตามมาเช่นกัน แล้วกระจายเป็นส่วนๆ ไปอยู่ที่ทิศใต้ของมณฑลเจียงซี (กั้นหนาน) และเลยเข้ามาที่ผู้เจี้ยนกับกวางตุ้งโดยผ่านเส้นทางเมืองหนิงตูและสี่เฉิน

ครั้งที่ 3. ฮากกาอพยพลงใต้เรียกยุคนั้นว่า “ฮวงเฉาซีอี่” (กบฏชาวนาที่นำโดยฮวงเฉา 黄巢起义) ซึ่งเป็นปลายราชวงศ์ถังอันวุ่นวาย ทำให้เกิดความทุกข์ยากแร้นแค้น บีบให้ชาวจวงหยวนที่เป็นอันต้องอพยพลงใต้ เป็นการเพิ่มจำนวนชาวฮากกามากขึ้นตามมณฑลต่างๆที่กล่าวมาทุกแห่ง

ครั้งที่ 4. ฮากกาอพยพลงใต้ในปลายราชวงศ์ซ่งใต้ เป็นยุคที่พวกจิ้น (บรรพบุรุษของชาวแมนจู) เข้ายุ่ราน พวกข้าราชการและคนมีความรู้กลุ่มหนึ่งอพยพลงใต้มาอยู่ตามชายฝั่งทะเลสาบไห่หู่ ส่วนหนึ่งไปที่ต้าเกิงหลิ่ง หนานโสภาว สี่อชิง เส้าโจว โจ้วหวง จี้เหวินโจว และทิงโจว บางส่วนก็มาที่อำเภอต่างๆของตอนใต้ของมณฑลเจียงซี เมื่อชาวมองโกลรุกรานจิ้น ราษฎรจำนวนมากที่อยู่ในมณฑลเจ้อเจียง เจียงซูและเจียงซี ก็ได้อพยพหนีตายมาทางใต้ ในเขตเฉาซ่าน (เฉาโจวและซ่านโถว) ที่อยู่ชายฝั่งของมณฑลกว่างตงเลยไปถึงเกาะไห่หนาน

ครั้งที่ 5. ฮากกาอพยพลงใต้ในยุคปลายราชวงศ์หมิงต้นราชวงศ์ชิง ในช่วงนั้น ชนชาวฮากกามีการเพิ่มจำนวนประชากรขึ้นมาก ทั้งที่มณฑลกั้นหนาน (ทางใต้ของมณฑลเจียงซี) เย่วตง (ทางตะวันออกของมณฑลกว่างตง) เย่วเป่ย (ทางเหนือของมณฑล

กว้างตง) จนพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาไม่พื่อให้อยู่อาศัย จึงเคลื่อนย้ายลงมาที่ชว่น เชียง กู้ย และเยว่ง (ทางตอนกลางของมณฑลกว้างตง) กับเยว่ซี (ทางตะวันตกของมณฑลกว้างตง) นับเป็นการอพยพเคลื่อนย้ายครั้งใหญ่ ที่บันทึกประวัติศาสตร์ฮากกาเรียกว่า “ขับเคลื่อนเข้าตะวันตก” ชาวฮากกาส่วนใหญ่ที่อยู่ในเสฉวน ก็เนื่องมาจากการ “ขับเคลื่อนเข้าตะวันตก” ช่วงเวลาเดียวกันนั้น คนในมณฑลเสฉวนมีการรุมพุงก่อจลาจล ทั้งเกิดโรคระบาดและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ล้มตายเป็นไปไม่ร่วง รัฐบาลชิงในเวลานั้น จึงสนับสนุนผู้อพยพที่เรียกว่า “หูกว้างเถียนซื่อฉวน” (เพิ่มประชากรให้เสฉวน)

ครั้งที่ 6. การอพยพลงใต้ในศตวรรษที่ 19 ยุคของไท่ผิงเทียนกั๋ว ที่ประกาศสงครามไม่ขึ้นกับราชสำนักชิง การหลบหนีภัยสงครามจลาจลในช่วงนั้น ชาวฮากกาส่วนหนึ่งอพยพมาทางเอเชียใต้ โดยการชักนำให้ทำสัญญาขายแรงงานที่ไทย มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา ปานามา และบราซิล เป็นต้น

นอกจากการอพยพใหญ่ลงใต้ 6 ครั้งนี้แล้ว ยังมีชาวฮั่นจากจงหยวนอพยพลงใต้ ด้วยสาเหตุภัยแล้ง อุทกภัยน้ำท่วม หรือขุนนาง-ข้าราชการถูกเนรเทศ ตลอดถึงผู้ประกอบการค้า และนักแสวงโชคก็อพยพลงใต้มาไม่น้อยเช่นกัน จึงเท่ากับว่าผู้อพยพลงใต้ มิใช่มีเพียงชาวฮากกาเท่านั้น แต่เมื่อเขาเหล่านั้นมาร่วมอาศัยอยู่ที่ผู้เจี้ยนกวางตุ้ง กั้นหนาน รวมกับเพื่อนผู้อพยพอื่นๆ จึงพลอยถูกเรียกขานว่าฮากหงั้นเช่นกัน!

ตามสถิติที่มีการสำรวจบันทึกไว้ ชาวฮากกาที่อยู่ในจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งอาศัยตามพื้นที่ต่างๆในมณฑลกว้างตง กว่างซี ผู้เจี้ยน เสฉวน หูหนาน หูเป่ย กู้ยโจว ไต้หวัน ฮองกง เอ้าเหมิน รวมแล้วมีประมาณ 50 ล้านคนขึ้นไป เทียบเท่า 5 % ของชาวฮั่นทั้งหมด ในส่วนชาวฮากกาที่อยู่ทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ส่วนทางตะวันออกก็มีญี่ปุ่น เกาหลี ในทวีปอเมริกามี สหรัฐอเมริกา แคนาดา บราซิล ในทวีปยุโรปมีอังกฤษ ฝรั่งเศส ฮอลแลนด์ เยอรมัน เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก ออสเตรเลีย และอีก 80 ประเทศทั่วโลก รวมแล้วมีประมาณ 30 ล้านคน

เดิมทีบรรพชนของชาวฮากกา อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของจีน ต่อมาได้อพยพลงใต้ แล้วแตกกิ่งก้านสาขาไปอยู่ในพื้นที่ต่างๆ เช่น กั้นหนาน กว่างตง ผู้เจี้ยน กว่างซี หูหนาน ไต้หวันและไต้หวัน ต่อจากนั้น จึงกระจายออกไปต่างประเทศแทบทุกเมืองทั่วโลก แต่ที่กั้นหนานเป็นเหมือนศูนย์รวมของชาวฮากกาที่อพยพลงมาเป็นครั้งแรก และเป็นพื้นที่ที่มีชาวฮากกาอาศัยอยู่มากที่สุด จนกล่าวได้ว่าเป็นศูนย์กลางของชาวฮากกา คำว่า “ฮากกา” นี้ มีประวัติศาสตร์เกี่ยวเนื่องกับบรรพชนชาวฮากกาผู้อพยพและอาศัยเป็นกลุ่มก้อนตามพื้นที่ต่างๆ ที่กล่าวมา จากการเป็นผู้อพยพจึงถูกเรียกว่า “ฮาก” ซึ่งหมายถึงอาคันตุกะผู้มาเยือน แต่หากมิใช่ผู้อพยพลงมาด้วยกัน ก็มีอาจเรียกตนเองว่า “ฮากกา” ประโยคนี้ได้เต็มปากนัก!

เนื่องจากผู้อพยพชาวฮากกามีคนหลากหลายรูปแบบ การอพยพช่วงแรกๆ สาเหตุมาจาก ภัยพิบัติเข้าคุกคาม เช่น สงครามฆ่าฟันอันเหี้ยมโหด อุทกภัยน้ำท่วม ภัยแล้งต่อเนื่องยาวนาน โรคระบาด และโรคแมลงทำลายพืชผลรุนแรง สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดการอพยพ ยิ่งภัยสงครามในประวัติศาสตร์จีนแทบทุกครั้ง จะทำให้ชาวฮากกาอพยพเคลื่อนย้ายครั้งใหญ่เสมอๆ

ตามประวัติศาสตร์บันทึกไว้ว่า ช่วงยุคราชวงศ์เหนือ-ใต้ ล้วนทำให้บรรพชนชาวฮากกาต้องอพยพ ลองคิดดู คนเถื่อน “5 ชนชาติเถื่อน (อู่หู) 16 ก๊ก” เขารุกรานทำสงครามยืดเยื้อยาวนานกับจีน บุกลั่นสะดมเช่นฆ่าทุกหย่อมหญ้า หากไม่อพยพหนี จะดำรงชีวิตอยู่ได้หรือ?

ที่จริงบรรพชนของพวกเรา ที่ค่อยๆ เคลื่อนย้ายมาถึงเจียงซี และได้เข้าอยู่อาศัยที่อำเภอกั้น แรกๆ บรรพชนเหล่านั้นคิดอยู่อาศัยชั่วคราว แต่อยู่ๆ ไปก็คุ้นชินกับพื้นที่ อีกทั้งได้สร้างบ้านเรือน เปิดพื้นที่ป่าเขาทำไร่-นา ทำปศุสัตว์เลี้ยงหมู วัวควาย เมื่ออยู่นานวันเข้า จากที่คิดอยู่ชั่วคราวกลายเป็นการอยู่ถาวรไป เมื่อรูปการณ์เป็นเช่นนี้ ความเป็น “ฮากกา” จึงเป็นอยู่ตลอดไป

ว่ากันตามจริงมีอีกเรื่อง คือ มีการอพยพพิเศษรูปแบบหนึ่ง คือเมื่อฉินซีฮ่องเต้ต้องการสร้างมหาราชวัง ต้องการไม้ซุงนับหมื่นตันจากพื้นที่ทางใต้ จึงต้องตัดโค่นไม้จากถิ่นหนานซิ่นกั๋วส่งขึ้นเหนือ คนตัดไม้ นับหมื่นคนจากแดนเหนือ ถ้าไม่เหนื่อยตายหรือเจ็บป่วยตายเสียก่อน ก็ต้องอยู่ประจำพื้นที่ไป (การเดินทางไกลกว่า จากซัวเถา มากรุงเทพฯ หนาซ้าหนทางเป็นป่าเขากันดาร ถ้ากลับขึ้นเหนือโอกาสตายสูง จึงเป็นเหตุไม่กลับ) คนตัดไม้ส่วนใหญ่เหล่านั้น คือบรรพชนของชาวฮากการุ่นแรกสุดที่ลงมาอยู่ทางใต้

แน่นอนว่า การอพยพเต็มไปด้วยความยากลำบากและอันตราย ต้องหอบหิ้วเด็กและคนชรา พาขึ้นเขาลงห้วย เมื่อถึงสถานที่ที่ทำให้อยู่สุขสงบ บรรพชนฮากกาจึงทำการหักล้างถางพงไม้พงหนาม และขจัดอุปสรรคอันตรายต่างๆ ทำการ “เปิดทางตามเขาสูง ทำสะพานข้ามหุบ-ห้วย”

เมื่อพวกเขาจัดอุปสรรคต่างๆได้ จึงทำให้เกิดวันนี้ วันที่มีประชากรชาวฮากกาอันหลากหลายนับสิบล้านคน มีความเจริญก้าวหน้าสมภาคภูมิ!

หลังการอพยพแล้ว สิ่งที่ต้องทำคือสร้างบ้านเรือน ให้ครอบครัวได้อยู่เย็นเป็นสุขขึ้น เรื่องนี้ผู้อาวุโสชาวฮากกาท่านหนึ่งกล่าวว่า ครอบครัวอยู่ดีมีสุขถือเป็นสิ่งสำคัญ ยิ่งการจะเกิดสิ่งนี้ต้องได้พื้นที่สร้างบ้านที่เหมาะสมดี แล้วจะกำหนดได้อย่างไร? ต้องดูดวงจู้ย การดูดวงจู้ยนี้ ไม่ใช่เชื่อมงายตามที่ซินแสดวงจู้ยชี้ นำ ก่อนอื่นต้องดูทางเข้าของแสงที่เข้ามากระทบ แล้วดูทิศทางลม การอยู่ใกล้แหล่งน้ำ ด้านข้างมีเขาป้องกัน เลือกพื้นที่เป็นที่ดอนสูง หลังบ้านอิงทิศเหนือหรือใต้ ด้านหน้ารับแดด ด้านหลังกันลม ใกล้เชื้อเพลิงและสะดวกเรื่องน้ำท่า นี่คือวิธีการเลือกดวงจู้ยที่สร้างบ้านตามป่าเขาอันกว้างใหญ่ ผู้คนมักกล่าวขานกันว่าฮากหงั้นขยันอดทน กล่าวหาญ ยึดมั่นอุดมการณ์ และมีเทคนิคการคิดค้น เพราะฮากกาประกอบด้วยมวลชน จากพื้นที่ต่างๆจำนวนมาก แต่เป็นคนชาติพันธุ์เดียวกัน มีบรรพชนแต่ละรุ่น ที่ร่วมอพยพเดินทางไกลมาด้วยกันในแต่ละครั้ง

จึงเป็นธรรมดาของกลุ่มคนจำนวนมากมหาศาล มีคนหลากหลายรูปแบบ มีประสบการณ์ทางสังคมที่คลุกเคล้ากันมาอย่างลึกซึ้งจริงจัง สังคมที่มีการหล่อหลอมจากประสบการณ์ตรง ครั้งแล้วครั้งเล่า จึงเป็นการสั่งสมประสบการณ์ ที่สามารถนำมาบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและผู้เกี่ยวข้องได้ดี เหตุนี้ ในหมู่มวลชนชาวฮากกาไม่น้อย เป็นนักการเมืองที่โดดเด่น เป็นนักวิทยาศาสตร์ นักอักษรศาสตร์ และนักลงทุนทางธุรกิจอุตสาหกรรม....

ด้วยจิตคารวะต่อบรรพชนและชาวฮากกาทุกสายสำเนียง
.....อ า ห ี่ ง ี่ ว...

ผิตพลาดประการใด โปรดอภัย